

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Dan. Stalii Regulae Philosophicae explicatae & Orationes aliquot

Stahl, Daniel

Jenae, 1662

Regula I. Sicut se habet simpliciter ad simpliciter, ita magis ad magis & maxime ad maxime

urn:nbn:de:bsz:31-102400

& imperfecto, bono & malo videbimus; reliqua apud ipsum legantur.

REGULA I.

Sicut se habet simpliciter ad simpliciter, ita magis ad magis & maxime ad maxime.

Vel:

Sicut se habet positivus ad positivum, ita comparativus ad comparativum, & superlativus ad superlativum, & vice versa.

I. V. g. bonum est expetendum, E. magis bonum magis expetendum, & maxime bonum maxime expetendum est.

II. Antonius Trompeta apud Cajeranum de ente & essentia in *proem. quest. I.* pro sententia Scoti, quod nimirum id, quod primo ab intellectu cognoscitur, sit species specialissima, ita argumentatur:

Id universale prius cognoscitur ab intellectu, cujus singulare fortius movet sensum.

Sed singulare speciei specialissima fortius movet sensum.

E. species specialissima prius cognoscitur ab intellectu.

Major patet, quia cognitio nostra intellectus

ex

ex sensibus oritur. Minorem probat: Singulare movet sensum, E. maximè singulare maximè movet sensum. Sed singulare speciei specialissima est maximè singulare. Consequentia probatur: ut simpliciter ad simpliciter, ita magis ad magis, & maximè ad maximè se habet.

III. Respondet Cajetanus, minorem esse falsam. Quod probationem ejus attinet, negat consequentiam, propterea quod juxta Thomam illa Regula Topica: *ut habet simpliciter, &c.* cui innititur illa consequentia, non valeat, nisi cum prædicatum subjecto convenit per se & secundum quod ipsum. Jam singulare, (ait) ita non movet sensum, secundum quod est singulare: ut hic color non movet sensum secundum quod est hic, sed secundum quod est color. Quæ responsio videtur stabiliri hoc argumento: Quoddam dulce est album, ut lac; nec tamen magis dulce est magis album, nec dulcissimum albisimum: ubi album de dolci non secundum quod dulce, sed per accidens prædicatur. In exemplo autem §. I. proposito prædicatum, nempe *expetendum*, competit bono per se & quantum est bonum.

IV. Fonseca Lib. VII. Instit. cap. XXX. Regulam nostram ex Aristotele aliis proponit verbis, & sequentibus explicat: *Si incrementum prædicati sequitur incrementum subjecti, prædicatum sequetur subjectum; quod si incrementum non sequitur incrementum, nec prædicatum se-*
que.

quetur subjectum. Ut si major virtus est melior, aut maxima, optima virtus utique est bona. Est enim par ratio. Quod si major non esset melior, aut maxima optima, nec virtus omnino esset bona: sunt enim & hec paria. Reciprocatur etiam hoc pronunciatum in hunc modum: Si predicatum sequitur subjectum, incrementum predicati sequitur incrementum subjecti: quod si predicatum non sequitur subjectum, nec incrementum sequetur incrementum. Quod quidem sic efferi solet: Ut simpliciter ad simpliciter, sic magis ad magis, & maximum ad maximum se habet. Ut si facere injuriam est malum, majorem facere pejus, erit, & maximam pessimum.

V. Et paulò post ita pergit: Verum tam pronunciatum ipsi, quam ejus reciprocatio, intelliguntur de iis, quae predicantur per se. Alioquin non inquequaque veritatem continent. Non enim rectè dixeris: major vini usus est peior, aut maximus pessimus. Igitur usus vini est malus. Nec item: Exercitatio corporis est bona. E. majore est melior: & maxima optima. Causa est, quia nec majori usui vini per se competit, ut sit peior: nec maximo, ut sit pessimus, nec exercitatio corporis est per se bona, sed per accidens, alioquin omnis exercitatio corporis esset bona, & omnis vini

usui, malus. Hæc Fon-

seca,

RE.

In qu

I.
ristote
liquat
tatem
qua m
maxim
nus ca
lidum
E. da
nunci
relati
II.
li, da
& mi
quod
III.
cum
per re
cend
bus p
est, q
ab eâ
fam p
sitive